

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.

Posamezna številka velja **1 krono**.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAK NEDELJO

VELJA PO POŠTI 20 K ZA ČAS DO
KONCA LETA 1920.OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Vogrski in slovenski pravopis.

V vsaki številki bomo natisnili tiste litere, ki so različne v slovenskem in v vogrskem pravopisu. Tisti, ki ne znajo dobro po slovenski čitati, si lahko s toga pogledajo in bojo potem lažje prečitali naše novine.

Po ogrskem se piše	Po sloven- skem se piše	Po ogrskem se piše	Po sloven- skem se piše
C, CZ	C	SZ	S
CS	Č	S	Š
gy	dj	ty	tj
ly	lj	Z	Z
ny	nj	ZS	Ž

Polirji in poljski delavci.

Na Ogrskem in na Hrvaškem so velika posestva, ki imajo po več jezer plugov. Na teh posestvih se seje (pova) največ samo silje, namreč rž (žito) in pšenica, potem kuruza, hajdina in repa. Orje in seje se s stroji (mašinami). Ko pa pride čas žetve, takrat je trebe dosta ljudi, ker takih strojev ešče nega, da bi žetev sami opravili. Zavoljo vremena mora biti kak najprve vse požeto. Tistih par ljudi pa, ki stanujejo na takem veleposestvu, ne more opraviti tega dela brez delavcev-pomočnikov iz drugih krajev. In zato jih pride vsako leto sto in sto iz raznih krajev na veleposestvo.

Posebno odtod (od etec) iz Prekmurja je hodilo prvlejša leta več jezer delavcev daleč notri na Ogrsko, sedaj, ker Ogri ne pustijo silja seboj vzeti, pa hodijo najbolj v Slavonijo, v Banat in v Baranjo. Eden zbere delavce vkuper in je pelje na delo. Pravijo njemu »polir« ali »gazda«. On pogodi delavce, on jim obeča, platiti jim vsak mesec 200—300 K ali ešče več in jim dati hrano (strošek). Za žetveni mesec, to je za julij, pa se navadno pogodijo delavci tako, da ne dobijo mezde (služa) v penzih, ampak v žitu (silje). Ženske in slabotni dečki dobivajo po 300—400 kg, moški pa po 600—900 kg silja za žetveni mesec.

Kako pa se polirji pogodijo z veleposestniki? Oni dobijo od veleposestnika obečano za vsakega delavca po par sto kron na mesec, za žetveni mesec pa po

par sto kil silja. Seveda mora polir tudi nekaj zaslužiti pri tem delu. Zastonj ne dela nič, tudi palir ne. Zato gleda, da se z delavcem »dobro« pogodi. »Dobro« pa se je polir pogodil z delavcem samo te, če njemu ni dosta obečal. Če veleposestnik ali upravitelj (intézó) obeča polirju za vsakega moškega delavca na mesec po 400 K in za žetveni mesec po 1000 kg silja, potem polir delavcu obeča samo po 300 K in 900 kg silja ali pa ešče manje. Kolikor cenejše (falejšje) on delavca pogodi, toliko več ostane njemu.

Ravno trnok slab torej ni služ naših polirjev. Polir, ki je peljal 100 delavcev na delo, si zasluži na mesec 10.000 K, v žetvenem mesecu pa 100 stotov (metrov) in ešče več silja. Ker stane stot žita danes okoli 600 K, si torej polir pri 100 delavcih zasluži v žetvenem mesecu 60.000 K. Ako računamo, da za železnico, za prevoz silja za svoje delavce plača 10.000 K, njemu ostane ešče 50.000 K za ta mesec. Pa je tudi dosta palirjev, ki imajo po več sto do tisoč (jezero) delavcev na delu. V par mesecih si torej zaslužijo taki palirji več stotisoč kron, dostokrat več kakor pol milijona. In kaj je njihovo delo? Zberejo delavce, je peljejo na delo in potem zopet domov. Težko to delo ni in vender imajo oni tako veliki služ. Ministri, inženirji, učitelji in drugi, ki so pol življenja se učili, so berači (kodiši) proti tem polirjem. In kdo jim skupaj spravlja to bogastvo? Delavci!

Kaj je eden mesec žetve, kako je to žmetno, to vedo le tisti, ki so morali mesec dni, den za dnevom delati v pekočem solncu na ravnem polju, kjer daleč okoli nega drevja in ne sence. Žmetno, hudo delo! Le zato, ker vejo, da dobijo za to delo par sto kil zrnja, to drži delavce, da ostanejo in delajo do konca. Pa kolikokrat se zgodi, da delajo delavci mesece in mesece, nazadnje pa ne dobijo nič od polirja, ne penz in ne silja ali pa samo nekaj in ne vsega, kar so imeli obečano. Kajti niso vsi polirji pošteni in skrbni za svoje delavce. So tudi takšni, ki bi radi ešče delavcu kaj odškrnili (dol potegnoli) od služa.

No, pa kaj naj stori delavec? Pravde so drage, fiškališi zastonj ne delajo in za to dostokrat delavci rajše vse pustijo ali pa se zadovoljijo z malim, kar jim pač polir z dobrega da. Največ teh sporov niti ne pride pred sodnijo. Pa vendar je dosta takih pravd pri sodnji v M. Soboti in v D. Lendavi. Nekatere pravde za lansko silje ešče danes niso končane, pe se že

začenjajo pravde za letošnje silje. Res, siromaki so ti delavci!

Dolžnost vlade je, da pomaga delavcem. Posebno poverjeništvo za socialno skrbstvo v Ljubljani naj se enkrat malo pobriga za prekmurske poljske delavce. G. poverjenik naj se pripela sem in naj tu malo pregleda, kako ta stvar stoji. Naj si malo premisli, kako bi se delavcem pomagalo. Mi mislimo, da bi se naj polirjem na dalo več pravice, nabirati delavce. Vse to delo naj vzeme v roke »Državna posredovalnica za delo, podružnica v Murški Soboti« ali pa naj za to posebej imenujejo enega uradnika pri civilnem komisarijatu. Potem bo delavec dobil ves zaslužek izplačan in ga ne bo delil s polirjem. Res je pač, da je mnogo polirjev, ki so pošteni in ki skrbijo za svoje delavce, res pa je tudi, da je mnogo takih, ki bi za svoje nesramno izkoriščanje delavcev spadali že davno v prisilno delavnico, da bi videli, kako sladko je delo, če se zanj ne dobi služa.

Vsi polirji imajo doma na stotite in stotine stotov (metrov) žita. Več ga imajo, kakor nekateri prekmurski veleposestniki. In blizu meje so tudi. In vse to ni dobro za ljudstvo, ki žita in kruha nima. In vse to tudi ni dobro za državo (ország), ki bi siromakom rada dala žita, pa jim ga ne more. Zavoljo vsega tega je trnok potrebno, da se odpravijo polirji in da državna posredovalnica pogodi delavce za veleposestva. Tudi kaka delavska strokovna organizacija (szakszervezet) bi se mogla za to ustanoviti. Dokler pa se to ne napravi, bi bilo najboljšje, da se napravi zakon, da sme polir samo gotovi del tega pridržati, kar dobi od veleposestva izplačano za delavce. Tistim polirjem, ki so imeli z delavci pravde za tega voljo, ker jim služa niso dali, naj se nikoli več ne da pravica, pogajati poljske delavce. Taka stroga naredba bo naredila, da bodo samo pošteni in skrbni možje postali in ostali polirji.

Dr. S. V.

Regentova pot v Pariz — v politični misiji. Aleksander regent potuje v civilni obleki v Pariz. To potovanje ima velik političen pomen in bode odločilo našo zunanjo politiko. Gre v prvi vrsti za Francosko—madžarske zveze voljo, kateri hoče Francija pritegniti tudi Romunijo. Morebiti, da bi se utegnili pridružiti tudi Jugoslavija. Kakor pišejo novine, bo regent tudi posredoval v vprašanju Reke.

Pismo

k „Szlobodni Reics“-i

v BETHLEHEMI
(Severna Amerika).

V pretočni dnevaj sam čito v več časopisaj, da je med nami poznani ameriškanski list »Szlobodna Reics« prepovedan v Jugoslaviji za volo, da te list je podkupljen od Horty-jevi agentov in hujska proti našoj državi.

Za istino sam razburjano konštatiro, da te Vaš list seveda šinfra našo državo. Jaz sam Vaš list zaprva za poštenega držo, ali zdaj vidim, da je zmota. Ampak je ni mogoče, da bi Vaš list bil podkupljen od madžarski morilcev, zakaj Madžarsko državo on ravno tak napada, kakor našo.

Da Vaš list laže, se je vidlo v eni zadni številki, v katerem pišete, da so avstrijski vojaki izgnali jugoslovanske vojake iz Radgone. Resnica je, da se je Radgona od nas izpraznila, ali to vsled mirovne pogodbe, sklenjene v St. Germainu, katera je stopila 16. junija v veljavo.

Jaz sam Vašega lista urednika dolžim, kateri nima pojma, kaj je v Jugoslaviji. On je slabo informiran. Ako bi on natančno bil o tukajšnih razmerah informiran, ni mogoče, da bi take laži pisal proti našoj državi.

Nam Prekmurcem je jako žal, da imamo v Ameriki enega takega rojaka, ki je urednik lista, da je tako kratkoviden in naivni, kateri samo piše, piše, ali sam ne zna, ka piše. Mi Prekmurci, ki smo tisoč let bili pod madžarkim jarmom, mi dobro znamo, kaki je njuv mongolski bič. Mi smo še ne pozabili iste madžarske birove, notarje in druge mnoge gospode, ki so nas siromake mantrali.

Razumljivo je, da Vi tam v slobodnoj Ameriki s polnimi trebui čisto drugač vidite celo situacijo in kakor vidimo, nočete pravo videti, samo na to gledate, naj Vaš list polni bo senzacije!

Ja, da pa od žurnalista poštenost in čast drugo zahteva. Po mojem prepričanju žurnalist more bit pravičen za vsako stvar in se more boriti v sakem slušanji za istino in za pravo!

Rojak! Ta Vaš list ne samo posebno za ameriškanske Slovence se piše, ali pa če bi ravno samo za nje se pisal, urednik si more misliti na to, s kakim prepričanjem sprejmejo bralci, da od nas pisma grejo k Vam, katere ravno nesprotno pišejo, potem lahko vidijo Vaši čitalci, kako laže Vaš list in si lahko mislijo, da je podkupljen od Horthyjeve bande.

Rojak! Potem Vas vprašam, ali Vam je ne znano, da je na Madžarskem Horthyjeva oligarchia (vlada) s švindlerskim štemplanjem svojim državljanom 50% denarja (penez) ukradla iz žepa? (S tega lahko vidite, da s temi ukradenimi milijardami lahko podkupujejo. Te mnogi denar za njuvo krvavo vladano autokratično konsolidacijo nucajo.)

Ne Vam je znano, da madžarske oficirske tolpe se v nedolžni ljudij krvi koplejo?

Ne Vam je znano, da Horthyjeva strahoviada s kakim terorjem je nastopala in s svojim terorjem je same magnate,

grofe in tiste hecpolitikare, ki njuve kola tiskajo, privedla notri v parlament, kateri svetovno sramotne zakone (šibanje itd.) naredijo, kateri so na špot kulturi?

Ali Vam je ne znano, da na Madžarskem od Horthyja do slednjega njegovega pribeka (krvnika) roka je umazana s krvjov in kde v parlamentu morilci sedijo (Friedrich itd.)?

In tako dale!

Vprašam Vas rojak, jeli ste že slišali kder, ali čitali, da bi se samo en taki slučaj dogodo v našoj državi? Potemtakem težko verjem, da bi v Ameriki bil kdo, kateri bi favoriziro s takimi krvniki, ali bi se priključil k toj moralsoj družbi.

Da pripadne slovensko Prekmurje k Jugoslaviji, je gotova stvar, na kateri se ne da nikaj več premeniti. Tudi mi prekmurški Slovenci dobro znamo in smo s tem čisto zadovoljni, ker imamo po dolgih letaj enok red in mir, in ka sedaj naš mili slovenski jezik kaj velja.

To Vam piše Vaš naročnik iz Prekmurja.

A. K.

NOVICE

„Prekmurški Glasnik“ bo odsegamal izhajal v nedeljo, ker tak želijo naši čitatelji, da ne bi v nedeljo, ko imajo čas, čitali stare vesti. Tako bodéjo v nedeljo izvedeli najnovejše novice.

Jurčičev roman „Jurij Kozjak“ ne bomo naprej tiskali, ker je v listu premalo mesta. Ko bo list večji, bomo z romanom nadaljevali. Čitalce romana prosimo, naj zavoljo se tega ne čemerijo.

Kr. notar v Murski Soboti ima svojo kancelijo na biroviji, ne več v hramu prejšnjega notarja Töröka. Kancelija je v sobi poleg gruntne knjige spodaj na biroviji. Zdanji kr. notar ima tudi vsa pisma (kontrakte, testamentališe) prejšnjih ogrskih kr. notarjev. Pri njemu dobite vsa pisma.

Država in občina. Mi vsi smo vsikdar čemerni na vlado in na državo. Ako je kje kaj božnega, včasih pravimo, da je država temu kriva. V resnici pa to ni tako. Največ božnega so zakrivilé občine. Občina, ki ima župana, ki se za nika ne zmeni, ne more biti v redu. Če tudi sosvet (veško poglavarstvo) nikaj ne velja, potem mpra občina čisto propasti. Občina je tudi ena država, je ena mala država. Občinski sosvet je občinska vlada in župan je en mali kralj. Kdor se ne briga za to, da bi drugim pomagal, ta je slab župan. Pravi župan ne sme nikdar imeti v mislih svoje koristi (haske), ampak le koristi svojih občanov mora zastopati. Ako tega ne stori, potem je bogše, da ga nega. Naj odstopi in naj pride kdo drugi na njegovo mesto. To ni na kvar občanom, saj pravimo, da nova metla dobro pometa. Naučiti se moramo doma na vesnici t. j. v občini, gospodariti. Potem bo cela država in vse državno gospodarstvo bogše.

Roditelji, pošljite svojo deco v gimnazijo in v meščansko (polgarsko) šolo v M. Soboti! Čez nekaj danj se drugoč začne šola. Dosta je starišev, ki ne vejo, ali bi svojo deco še naprej v ljudsko šolo pošiljali ali pa bi je naj kaj učiti dali. Tisti roditelje, ki imajo otroke, ki so pridni in ki so dobre glave, naj svojo deco v gimnazijo pošljejo. Res, 8 let je dolga doba in dosta penez stane. Pa denok, za deco je preskrbljeno. Tisti, ki ima več otrok in ne more vsakemu otroku dosta zemlje dati, naj tiste otroke, ki jih doma ne potrebuje, v gimnazijo pošlje. Naj se

uči in naj postane učitelj, duhovnik, uradnik, oficir, doktor ali kaj šteč. Tisti, ki bi radi učitelji postali, naj idejo v meščansko šolo. Tu v Prekmurju je še dosta takih dijakov, ki so že nekaj let v madžarske šole hodili, sedaj pa se nika ne učijo in kar doma sedijo. Škoda je, da bi zgubili to, kar so se naučili. Naj se učijo privatno (doma) in naj položijo izpite, dobili bodo potem tudi dobre službe. Samo ogrske šole ne hasnejo. Slovenski mora vsakši znati gučati in pisati.

Na državni gimnaziji v Murski Soboti se bode vršilo vpisovanje v prvi gimnazijski razred 16., 17. in 18. septembra, vsakokrat od 8. ure naprej. Sprejmejo se dečki in deklice, ki so že stari 10 let ali pa, ki bodejo še v tem letu 10 let stari. Učenci (učenke), ki želijo nanovo vstopiti v prvi razred, naj se zglasijo te dni pri gimnazijskem ravnateljstvu ter na, prinesejo seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Stariši naj pridejo z decov. Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, naj se zglasijo dne 18. septembra. Šolsko leto 1920/21 se začne v ponedeljek, dne 29. septembra. Ta dan bo ob 8. uri za kat. dijake slovenska sveta maša v župnijski cerkvi. Ravnateljstvo državne gimnazije.

Železnica iz Ormoža v Prekmurje.

Dne 25. avgusta se je vršilo v Mariboru zborovanje (ülés), na katerem se je zgučalo, kako bi se najprve zgradila (napraviti mogla) železnica iz Ormoža čez Ljutomer v Prekmurje. Navzoč je bil na zborovanju tudi civ. komisar za Prekmurje, g. dr. Lipovšek. Ta železnica bi naj šla iz Ormoža čez Ljutomer v M. Soboti in od tod proti severu v Bratislavo (Požun). To bi bila najkrajša pot iz Jugoslavije v Čehoslovaško republiko in od tam v Gdansko (Danzing). Deželna vlada v Ljubljani ima trdno voljo, v najkrajšem času začeti, napraviti to železnico. Za nas Prekmurce je ta železnica velike koristi (haske), ker se bo po tej progi (poti) najprve in najceneje prišlo v severne in v južne kraje.

Madžarske novine so pisale, da morajo Jugosloveni iz Prekmurja in iz Medjimurja oditi. To ni res (istina). To si samo Madjari tako žejejo in s takšimi rečmi ljudstvo mešajo. Prekmurje in Medjimurje ostane pri Jugoslaviji. Posebno mi Prekmurci si tudi ne želimo, da bi ešče enok nam komandirali s svojim belim terorjem. Mi smo tudi en del jugoslovenskega naroda in hočemo ostati pri svojih bratih v novi domovini.

Cenzura v Murski Soboti. Od civilnega komisarijata za Prekmurje smo sprejeli gledoč na našo opazko o cenzuri pojaznilo, ki ga objavljamo: Uredništvu »Prekmurškega Glasnika« v Murski Soboti. »Cenzura v M. Soboti« nato notico v zadnji številki se vsem prizadetim naznani, da »Politična cenzura za Prekmurje« redno prišévš pošto v ednom dnévi reši. Murska Soboti. 6. sept. 1920. Za civilnega komisarja za Prekmurje: Kosi I. r.

Les za Prekmurje. Vsi Prekmurci preveč dobro poznajo židovsko firmo Ujlaki — Hirschler, štera je nam hotela skoro kšenki kraj vzeti vse lesa (okoli 20.000 kubičnih metrov) iz kobiljanskoga loga pri Dobrovnikih. Že v zimi so Prekmurci, šterim so se v bojni podrie hiše, prosili delegacijo za agr. reformo v M. Soboti. Štera ravna z vsemi prekmurškimi logami, naj njim pomaga do potrebnega lesa. Skoro 80 občin je prosilo za tisti les, šteroga je obečala njim delegacija. Dugo smo čakali zastonj, pa se je že gučalo med ljudstvom, da jih agrarna reforma samo nori, pa da les samo ta židovska firma dobi, štera lejpe milijone zasluži polek. Zdaj smo pa pozvedli, da je ministarstvo za agrarno reformo v Beogradu dovolilo, da morajo dobiti najprve les Prekmurci, kelko za svojo potrebo nucajo, ka pa ostane više, sme židovska firma odpeljati. Vse občine v Prekmurju, štere

ešče niso napravile izkaze (kimutatás) onih ljudi, šteri potrebujejo drva, naj včasih napravijo izkaze, pa pošljejo na delegacijo za agrarno reformo v Mursko Soboto, da ne bode prekesno. Tudi tiste občine, šterim trbej les za popravo mostov, naj se zglasijo. Opozarjamo na to tudi sobočki gradbeni urad! Prekmurci ne zamudite te prilike.

Ustanavljajmo društva po vesnicah! Bliza se zimski čas. Še par mesecev in konec bo poljskemu delu. Mraz bo, zima in vsi se bomo radi stiskali k peči in se gredli ob dolgih zimskih večerih. Dolgočasno in žalostno bo po vesnicah. Kakor bi vse izumrló. Drugod ni tako. Samo pri nas eti v Prekmurju po zimi nega življenja. Povsodih drugod v Sloveniji imajo na vesnicah društva, v katerih se ljudstvo zbira. Tam se zbirajo, čitajo novine, si izposojujejo knjige, prepevajo, igrajo in se na druge poštene načine zabavajo. V Sloveniji skoro ni fare, v kateri bi ne bilo vsaj 1 društvo. Tako bi tudi pri nas lahko bilo. Vučitelji bi naj taka društva vkuper spravili. Po tem bomo spoznali, ali ščejo biti pravi vučitelji ljudstva in ne samo državni uradniki. Če se bodo učitelji bolj za ljudstvo zanimali, bomo do njih tudi več zaupanja imeli.

Kazenski zakon „Horthy“ — ali botovanje na Madjarskem. Vogrski parlament je s 25 glasovi večine sprejel zakon (törvény) o botovanju. Na Vogrskem so torej grofje in duhovniki, združeni v krščansko socialni stranki, pokazali, da so „pravi“ nasledniki Kristusa in da so „socialni“. Kazni, ki so pred stoletji bile v navadi, so ti gospodje zopet uvedli. Taka je kultura magjarske inteligencije. V tem se vidi, da je med Madjari večina ljudi sarovežev, ki se od svetovne kulture še niso dosta naučili. Posebno dobro se vidi v tem zakonu, da krščanska socialna stranka na Ogrskem nima v sebi niti krščanskega niti socialnega duha. Le ime, naslov si je ukradla. Vresnici je to stranka krvnikov in morilcev. Kadar bo zgodovina (történelem) pisala enok o sedanjih madjarskih vladi in posebno o Horthyju, bo pisala ne s črnolom (tinto), ampak s krvjo. Ti možje pa naj si tudi zapomnijo, da je stara, stara resnica: kdor ubija, bo ubit. Tudi za krvnika Horthyja in njegove „madjarske“ pajdaše Héjjas, Bibó, Prónay in Ostenburg pride enok sodni den! In tistikrat bo ljudstvo sodilo po tem zakonu Horthyja samega in njegove „krščanske“ pomočnike in mu dalo batine pa menda več, kak 25.

Dolnja Lendava. Mi eti v spodnjem deli Prekmurja smo bilo zelo veseli, ko smo dobili v roke prve številke „Prekmurskega Glasnika“. Tudi se nas bode več naročilo na list, ker se nam vidi. Ni tak, da bi samo o svetnikih pisal. Piše, kako je posvetu in nam daje mnogo dobrih naukov, kako si naj pomagamo. Tudi se nam dopadne to, da vsakomur pusti svobodo, da misli, kakor zna in more. Ni tak, kakor so druge novine, ki mislijo, da so modre in vsevedne, kakor Bog, pa bi jim trebalo, da še enok v ljudsko šolo idejo. Dokeč bo „Prekmurski Glasnik“ tako pisal, kakor sedaj piše, ga bomo vsi radi kupovali in čitali. Samo se nam eti v D. Lendavi čudno vidi, da tisti gospodje, ki bi lahko za te novine kaj več storili, zanje nanč ne vejo in jih nikaj ne priporočajo. Pa tudi ne trebe, ker se dobre novine same priporočajo. Mogoče jim tudi ni po volji, ker v demokratičnem duhu pišejo?

Kleklove „Novine“ nas v zadnji številki zopet napadajo. Ali je naš učenik Kristus učil, sovražiti neprijatelja? Mi „Novin“ ne bomo tako grdo napadali, kakor one nas, kajti mi nosimo Kristusa v srcu in ne na jeziku. Želimo samo, da bi „Novine“ pisale o pametnejših in treznejših stvareh, da ne bodo njeni čitalci jim očitali, da niso samostojne novine ampak samo druga izdaja „Marijinega lista“. Uredništvo.

Fijakarija v Murski Soboti je trnok draga. Fijakarji izrabljajo prilike, ka ne vozi železnica Radgona — Maribor, pa zahtevajo za vožnje preveč dosta. Po drugih mestih imamo tarife, koliko sme fijaker zahtevati. G. civilni komisar bi tudi za M. Soboto moral tarife postaviti, da ne bi fijakarji odirali ljudij. Naj se to brzo učini!

Poljedelski delavci imajo povsod po svetu svoje organizacije, samo pri nas v Sloveniji poljski delavci nimajo ničesar. Krivi so si delavci sami, kriva pa je tudi slovenska inteligenca, ki nima dosti smisla za delavca in le s praznimi frazami (besedami) o narodnjaštvu rešuje „nevolje“ v narodu. Ni še dolgo tega, kar so imeli poljedelski delavci iz Angleške, Nemčije, Avstrije, Bulgarije, Švedske, Škotske in Nizozemske mednarodno zborovanje v Amsterdamu. Delavski zastopniki, ki so bili tam nazoči, so zastopali nad 2 milijona poljskih delavcev. Iz Jugoslavije seve nikogar tam ni bilo. Kajti naši poljski delavci si sploh nočejo pomagati sami, čakajo vedno še na to, da jim s kakega brega priteče med ali iz kake šume pridrv pečen zaveč. Bolj kakor kje drugod v Sloveniji je nujno potrebna organizacija poljskih delavcev tu v Prekmurju, ker jih je tu mnogo in ker si tu ne morejo pomagati, ker ni tovarn, fabrik. Ali se bo v kratkem našel človek, ki bo zbral nas poljske delavce v močno organizacijo? Več tisoč nas je. Organizirani nekaj pomenimo, tako pa, kakor smo danes, nemoremo napraviti ničesar, ne moremo pomagati ne sebi, ne drugim. Torej na delo!

Egiptovska tema vlada zvečer po ulicah v Murski Soboti. Modrosti naše občinske uprave ne razumemo. Celo poletje so nam po večini po nepotrebnem razsvetljevale sijajne karbidne obločnice svetle poletne večere. Sedaj ob nastopu jeseni pa je razsvetljava naenkrat ponehala. Tako velika občina, pa ne najde potov in sredstev, da bi poskrbela za potrebno razsvetljavo ulic!

Kanali po Murski Soboti tudi na ves glas vpijejo o brezbriznosti in nezmognosti občinske uprave. Pred nekaj tedni se je pač pojavil poskus, iztrebiti te järke, a ostalo je samo pri posku. Ako ni pripravnejših, modernejših sredstev za to, bi se morda poskusilo s tlako? Posebnost naše prekmurske metropole tvori privilegij hotelirja Dobrāja, da se sme njegova gnojica odtekati v kanal. Poseben vžitek mimoidoče in za sosede je vonjava, ki se dviga ob toplih in južnih dneh iz tega dela jarka. Ali res ni mogoče prisiliti tega gospoda, da bi si napravil za svojo gnojnico primerno greznico?

Pomanjkanje stanovanj v M. Soboti in vojaštvo. Kakor v vseh krajih, kjer so uradi in kjer je vojaštvo, je tudi tu v M. Soboti težko, dobiti stanovanje. Največ krivo je temu to, da so državni uradi in vojaštvo zasedli privatne hiše. Seve uradniki in vojaki nimajo dosta haska od tega, ker najlepša stanovanja se rekvirirajo za pisarne, uradniki in vojaki pa navadno stanujejo po slabih, nezdravih sobah. Vojakov pa sploh mnogo kar zunaj na prostem spi. Vodilni možje pri vladi in pri vojaštvu naj se pobrigajo, da bodo tudi vojaki, zlasti sedaj, ko so noči že hladne, po noči pod streho. Murska Sobota ni fronta in sedaj po preteku tolikih vojnih let si je tudi vojak že zaslužil posteljo in streho. Ker bo tu v M. Soboti vedno nastanjen večji vojaški oddelek, bi bilo najboljšo, da država kakor najhitreje postavi vojašnico. To bo zelo odpomoglo pomanjkanju stanovanj. Pa tudi vojakom samim in vojaškim konjem bo to všeč!

Poljedelska šola za Prekmurje. Ljudstvo čuti potrebo po taki šoli. Najbolj bi si želeli enoletno šolo. Na kakem veleposestvu bi se to najlažje napravilo.

140 milijard kron je vredna letošnja letina v Jugoslaviji.

Sobočanje, pristopajte našim slovenskim društvom. Jesen je tu, zima ni več daleč: V takih dneh in posebno ob dolgih večerih si vsakdo rad poišče družbo. Pristopajte torej „Sokolu“ in „Čitalnici“ v M. Soboti.

Vlak iz M. Sobote v Hodoš in nazaj vozi zopet kakor prej ob sredah in sobotah.

Rastava slovenskih novin bi bila trnok potrebna tu v Prekmurju, zlasti tu v Soboti. Naše prekmursko ljudstvo bi imelo priliko videti, koliko in kakšne vrste (fele) novin imamo Slovenci. Videli bi, da tudi Slovenci kaj veljajo in ne samo Magjarin, Nemci. „Čitalnica“ v M. Soboti bi lahko napravila tako razstavo.

Občinski sosvet (poglavarstvo), ki bi se brigalo za občino malo bolj, bi trnok potrebovali v M. Soboti. Imel bi mnogo posla in hvaležno polje. Prosti, neodvisni možje morajo viditi občino, ne pa državni uradniki, ki imajo vse polno drugih skrbij in drugih dolžnostij in pri najboljši volji ne morejo vsega v redu opraviti!

Volitve v konstituanto bodo 28. nov. V naši državi bomo imeli 28. novembra volitve za skupščino, ki bo določila, kakšna bo ustava v naši državi in kakšni bodo državni osnovni zakoni. Ti izvoljeni poslanci se bodo zbrali 12. decembra v Beogradu. Te volitve bodo zelo važne in zato je potrebno, da se tudi tu v Prekmurju na nje pripravljamo.

Koliko se bo nabralo davka na vojne dobičke v Jugoslaviji? V Srbiji bo tega davka za kakih 120, v Bosni in Hercegovini za 280, v Dalmaciji za 10, v Horvatski za 280, v Sloveniji za 280, v Bački, Banatu in Baranji pa za 300 milijonov kron.

Razmejitvena komisija, ki bo določila natančno mejo med N. Avstrijo in Jugoslavijo, že vrši svoje delo. Sedež ima v Mariboru.

Izseljeniška taksa za „Amerikance“. Kdor se hoče izseliti v Ameriko, mora plačati 1000 K takse. To je zavoljo tega, da se ne bi toliko ljudi izselilo, ko je vender je tudi prnas dosta dela in dosta jela.

Zaplenjene tisočake (jezerke) bodo sedaj zamenjali. Siromašni ljudje dobijo za vsak zaplenjeni sivi, kolkovani tisočak za 1000 K novih kr.-dinarskih bankovcev Bbanke in bogateci pa ne dobijo toliko, ampak nekaj manje. Tako naznanjajo novine iz Beograda.

Vžigalice bodo pravili v fabriki v Rušah pri Mariboru. Zakaj pa pri nas v Prekmurju nikjer ni dobiti slovenskih, Ciril—Metodovih vžigalic? Slovenski trgovci, zakaj jih minate?

Koliko je v Jugoslaviji papirnatih penezov? Za 12 milijard kron. To ni dosti v primeri Madjarski in Nemški Avstriji, ki sta dvakrat manjši od Jugoslavije, a imata po dvakrat toliko papirnatega denarja, kakor pa mi. Lahko se torej reče, da je naš papirnat denar 4 krat več vreden od madjarskega in nemško-avstrijskega. Zato tudi lahko pričakujemo, da bo v kratkem naša krona 4 krat več vredna kakor madjarska ali pa avstrijska.

Učiteljišče bi se moralo otvoriti v M. Soboti. Ravno tako nujno potrebno, kakor gimnazija, je za nas Prekmurce, da dobimo v kratkem učiteljišče. Učiteljev je premalo, v Maribor pa ne gre nikdo rad študirat (se včit), ker je predaleč in predrago.

14 metrov silja na plug. Zagrebški listi pišejo, da je profesor Ametkič v Zagrebu s križanjem raznih žitnih vrst dosogel, da se je na enem plugu zemlje pridelalo 14 metrov silja.

Našim prekmurskim trgovcem na znanje damo, da smo vsakemi poslali „Prekmurski Glasnik“, šterega naj prodavajo in razširjavajo. Če bi šteri trgovec ne štel prodavati, tako prosimo, naj nam nazaj pošle. Upravništvo.

Na mesninski (polgarski) šoli v M. Soboti se vrši sprejem in vpisovanje v 1., 2., 3. in 4. razred 15., 16. in 17. septembra predpoldne od 8. do 12. ure. Sprejemajo se v 1. razred dečki in deklice, ki so že dopolnili 10. leto. 18. sept. dopoldne so izpiti. Učenci in učenke naj pridejo v spremstvu starišev ter naj prinesejo seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo (svedočanstvo). Redni pouk se prične v ponedeljek, 20. septembra ob 8. uri zjutraj. — Ravnateljstvo meščanske šole.

Borza, Zagreb 31. avgusta. Dolarji 108—110, avstrijske krone 43—44. 1. sept. Dolarji 107.75—109, avstrijske krone 44. 2. sept. Dolarji 102—104.25, avstrijske krone 40.50—41. 3. sept. Dolarji 94—96, 4. sept. in 5. sept. borza zapreta. — 7. sept. Dolarji 97—98, avstrijske krone 40.

POLITIČEN PREGLED.

ODPUST MADJARSKIH URADNIKOV V VOJVODINI. Vlada je odpustila večje število madžarskih uradnikov, ki niso hoteli priseči na Jugoslavijo. Ti uradniki so odpotovali na Madžarsko.

VOJNA Z ALBANIJO. Kdo ne pozna vsaj po imenu bojevitih Albancev? Dosta je med nami takih, ki so med svetovno vojno v Albaniji bili na fronti. Dosta naših mladih slovenskih dečkov je tam doli, v tej deželi malarije, pustilo svoje mlado življenje. Albanci so drugače z nami Jugoslovenci v prijateljstvu živeli. Italijani pa so je sedaj na nas naščuvali, jim dale dosta oroža in municije in Albanci so začeli z nami bojno. Ker je bilo na albanski meji (granici) le malo naših vojakov, so je Albanci včasih nazaj potisnili in so zasedli velik kos naše zemlje ob meji. Sedaj smo pa zopet mi Jugoslovenci zbrali dosta vojakov na albanski fronti. Poročajo s fronte, da je naša artilerija nakrat začela strašno streljati na celi dolgi fronti od skadrskega pa do ohridskega jezera. Nato pa je naša infanterija napadla albansko vojsko je mnogo italijanskih častnikov in podčastnikov vjela iz česar se lahko sklepa, da so res Italijani napeljali Albance na boj z nami. Kakor pravijo najnovejše vesti, so naše čete zopet zasedle prejšnjo mejo. V teh bojih z Albanci so se posebno hrabro (hösiesen) držali Slovenci, kar ni čudo, saj so že pod Avstrijo veljali Slovenci za najboljše in najdrznejše vojake. Sedaj naši vojaki vsaj vedo, za koga se borijo in zato se borijo še bolje junaško kakor so se borili pod Avstrijo. Tudi Slovencem gre torej hvala, da ima uboga Srbija za nekaj časa zopet mir pred albanskimi roparji.

HABSBURŽANE SO NAM HOTELI K ŠENKI NAZAJ SPRAVITI Angleži in Italijani. Angleški in italijanski kralj sta se namreč zbal, da bi enok tudi onadva morala tako bežati, kakor je bežal leta 1918. Karel iz svojega prestolnega mesta. In zato sta v svoji duši sklenila: Karel naj bo zopet cesar ali kralj v tistih deželah, ki so nastale

na razvalinah stare Avstro-Ogrske. Čehoslovaška seve ni hotela ničesar slišati o tem, da bi Habsburgovce nazaj vzela, Jugoslavija pa tudi ne. Zato sta sklenili ti dve državi medsebojno zvezo. Tudi Rumunija in Avstrija pristopita tej zvezi, ki se sedaj imenuje: mala antanta.

VOJNA MED RUSI IN POLJAKI. Boji med Rusi in Poljaki se nadaljujejo. En krat imajo Rusi, drugokrat pa zopet Poljaki več sreče. Pri Lvovu in Brest-Litovskem so Rusi odbili poljske napade. Na Krimu se bijejo. Rusi boljševiki z armado generala Vrangla, ki so jo že parkrat nabili. Sedaj se vrše mirovna pogajanja med Rusi in Poljaki v Rigi.

PROTI RUSOM V BOJ bi nas radi peljali Francozi, Madjari, Rumuni in Poljaki. Mi Jugoslovenci, posebno pa mi Slovenci v kaj takega nikdar ne privolimo. Rusi so naši slovenski bratje, mi hočemo žnjimi v miru živeti.

HORTHY HOČE VOJNO! Horthy potuje po madjarski in ščuva vojake, naj bodo vsak čas pripravljeni na boj, ker mora Madjarska vse, kar je izgubila, zopet nazaj dobiti. V kratkem bo imela madžarska vojska manevre ob jugoslovenski in ob nemškoavstrijski meji. Horthy se bo toliko časa igral (špilal) s svojimi sosedi, da bodo ti kakega lepega dne pošteno naklestili njega in njegovo »slavno« vojsko, ki se doslej ešče ni izkazala z ničemer drugim, kakor s terorjem napram delavcem — komunistom.

Listnica uredništva.

Gospod L. v G. Lendavi. Vi pitate, koliko časa se lahko toži zavoljo razžaljenja časti (špota). Tožiti morate prve kak 6 tednov preteče, drugače je prekasno.

Gospodična Marija B. v Beltincih. Pisali ste nam, da bi radi šli služiti za sobarico v Maribor ali Ljubljano. Obrnite se na »Državno posrednico za delo, podružnica v Murski Soboti«. Ta Vam preskrbi, kjer koli hočete, dobro mesto. Trnok dobro plačajo sedaj sobarice v Beogradu. Pri nas v Sloveniji niso plače posebno visoke.

Gospod Č. v Dolnji Lendavi. Prosimo Vas, pišite še kaj. Razširjajte list, dobite mu naročnikov. Ko pridete v M. Soboti, zglasite se pri nas.

G. Ljudevit K. v Moščancih. Pitate, li naj greste prostovoljno k vojakom. Ako imate veselje, kar pojdite. Vam kesneje ni treba iti. Še nikomur ni bilo žal tistih let, ki jih je pri vojakihi preživel, pa še Vam ne bo.

Razglas.

Občina Murska Soboti lov na kmetkem poli bode odavala na trije lejte 12. septembra 1920. popoldneva ob 3 vörami.

Šteri kupi, on more edno leto ceno za kaucio doli djati in pol leta naprej plačati.

Murska Soboti, dne 4. septembra 1920.

Gerent občine:

PUŠ s. r.

Klepar (špenglar) Jug Josip

v Murski Soboti v Horvath-ovoj hiši
(prek od Turka)

vzeme vsa kleparska dela pri stavbah (hišaj), izdeluje in popravlja kuhinjsko posodo, kopalnice itd.

CENE ZMERNE! TOČNO DELO!

Kdor hoče kupiti dobro in fal robo (za moške in ženske gvante, za srakice, robce, sol, žajfo, kavo, firnež, farbe i. t. d.), naj se zaupno obrne na BRATA BRUMEN

v Murski Soboti (v dr. Cifrakovoj hiži, blizu katoličajske cirkve).

Kupujem silje.

Pšenico, žito, oves, vsaki den po najvišoj ceni.

Na lagri imam vse felé specijsko blago, dobre cipele, železnino, cveke itd. po najnižnj ceni.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blagom
v M. SOBOTI (prek od židovske cerkvi).

Stampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorči trg 1.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska Soboti.

Centrala v Mariboru.

Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po $3\frac{1}{2}\%$. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančni stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.